

Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf – Crynodeb Archwilio Blynyddol 2025

Dyddiad cyhoeddi: Ebrill 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Canfyddiadau'r archwiliad o'r cyfrifon	6
Canfyddiadau archwilio perfformiad	8
Ansawdd archwilio	10
Rhagor o wybodaeth	11

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru a staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon neu ei defnyddio mewn unrhyw ffordd arall gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu anfonwch neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cyflwyniad

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Mae'n dda gennyf rannu fy Nghrynodeb Archwilio Blynyddol ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (y Cyngor). Mae'n crynhoi prif ganfyddiadau fy ngwaith archwilio yn 2025 a wnaed i gyflawni fy nghyfrifoldebau dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Darperais farn pa un a oedd y cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol ac yn rhoi darlun cywir a theg, ym mhob agwedd berthnasol.

Mae fy nhîm archwilio hefyd wedi asesu a yw'r Cyngor wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran sut y mae'n defnyddio adnoddau, ac wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Wrth wneud hynny, mae fy nhîm archwilio wedi adolygu'r modd y pennwyd amcanion llesiant y Cyngor a'i drefniadau comisiynu gwasanaethau. Fel a nodwyd yn fy nghynllun archwilio, fe gynhaliwyd yr adolygiadau hyn yn unol â safonau Sefydliad Rhyngwladol y Sefydliadau Archwilio Goruchaf (INTOSAI).

Caiff y canfyddiadau archwilio manwl ar gyfer pob un o'm hadolygiadau eu nodi yn y priod adroddiadau y mae fy nhîm archwilio wedi'u cyflwyno trwy gydol y flwyddyn. Mae'r adroddiadau archwilio perfformiad ar gael ar wefan Archwilio Cymru ac mae dolenni pellach ar gael yn y crynodeb.

Dylid rhannu'r Crynodeb Archwilio Blynyddol gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Byddaf innau wedyn yn trefnu bod y crynodeb ar gael i'r cyhoedd ar wefan Archwilio Cymru.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion y Cyngor am eu help a'u cydweithrediad trwy gydol fy archwiliad.

Cipolwg ar eich archwiliad

Cefais y cyfrifon drafft yn unol â'r terfyn amser statudol, sef 30 Mehefin 2025. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a'r papurau gwaith yn dda.

Cyhoeddais farn ddiamod ar y cyfrifon ar 23 Hydref 2025 cyn y terfyn amser statudol, sef 30 Hydref 2025. Roedd un camddatganiad heb ei gywiro yn y cyfrifon o hyd ond nid oedd unrhyw faterion arwyddocaol i'w nodi.

Canfu fy ngwaith archwilio perfformiad fod y Cyngor wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu ei amcanion a bod ganddo ddull comisiynu eglur ar y cyfan. Fodd bynnag, canfu fy nhîm y dylai'r Cyngor wella sut y mae'n monitro deilliannau tymor hwy ac yn asesu gwerth am arian.

Fe gyflwynodd fy nhîm archwilio nifer o argymhellion i'r Cyngor a oedd yn cynnwys gwneud mwy o ddefnydd o ddata'r Cyngor a phartneriaid a manteisio ar gyfleoedd i ymgysylltu â phartneriaid. Roedd yr argymhellion hefyd yn canolbwyntio ar gryfhau'r modd yr eir ati i werthuso cynnydd a gwerth am arian, a rhannu gwersi.

Mae peth gwaith yn dal heb ei gwblhau o'm Cynllun Archwilio dyddiedig Ebrill 2025. Mae fy nhîm yn disgwyl cwblhau'r gwaith hwn erbyn mis Mehefin 2026.

Canfyddiadau'r archwiliad o'r cyfrifon

Mae paratoi cyfrifon blynyddol yn rhan hanfodol o ddangos stiwardiaeth ar arian cyhoeddus. Mae'r cyfrifon yn dangos perfformiad ariannol y sefydliad ac yn nodi ei asedau/cronfeydd wrth gefn net, cyfanswm ei incwm a gwariant cynhwysfawr, a'i lifoedd arian parod. Mae fy archwiliad blynyddol o'r cyfrifon hynny'n darparu barn pa un a gafodd y cyfrifon eu paratoi'n briodol ac a ydynt yn rhoi darlun cywir a theg, ym hob agwedd berthnasol.

Caiff fy nghyfrifoldebau o ran archwilio'r cyfrifon eu disgrifio yn fy nghyhoeddiadau [Datganiad o Gyfrifoldebau](#), sydd ar gael ar [wefan Archwilio Cymru](#).

Cyflwynwyd y cyfrifon drafft i'w harchwilio ar 30 Mehefin 2025, sef y terfyn amser a bennwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio'n dda ar y cyfan.

Fy marn archwilio

Rhaid i mi adrodd ar faterion sy'n codi o'm gwaith wrth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu er mwyn iddynt eu hystyried cyn fy mod yn cyhoeddi fy marn archwilio ar y cyfrifon. Cyflwynais y materion hyn yn fy Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon i'r Cyngor ar 22 Hydref 2025.

Cywirdeb paratoi

Fe wnaed nifer o newidiadau i'r cyfrifon drafft a gododd o'm gwaith archwilio, a gafodd eu cynnwys yn yr Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon.

Roedd un camddatganiad heb ei gywiro yn y cyfrifon o hyd, a hwnnw'n un â chyfanswm gwerth o £1.858m. Roedd y camddatganiad hwn mewn perthynas ag ailbrisio nifer o asedau gan brisiwr allanol yn seiliedig ar arwynebedd llawr anghywir.

Nid oedd unrhyw faterion arwyddocaol eraill i'w nodi.

Ni chanfu fy ngwaith unrhyw wendidau perthnasol mewn rheolaethau mewnol (fel sy'n berthnasol i'm harchwiliad), ac ni wneuthum unrhyw argymhellion.

Cafodd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif y Cyngor eu paratoi yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn gyson â'r datganiadau ariannol ac â'm gwybodaeth innau am y Cyngor.

Deuthum i'r casgliad bod cyfrifon y Cyngor wedi'u paratoi'n briodol a'u bod yn berthnasol gywir ac fe gyhoeddais farn archwilio ddiamod arnynt.

Cwblhau'r archwiliad

Cyhoeddais y dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o'r cyfrifon ar gyfer 2024-25 wedi'i gwblhau ar 23 Hydref 2025.

Gwaith arall ar y cyfrifon

Yn ogystal â'm cyfrifoldebau am archwilio cyfrifon y Cyngor, mae gennyf hefyd gyfrifoldeb am ardystio nifer o hawliadau am grantiau a ffurflenni grantiau.

Mae'r gwaith i ardystio'r hawliadau hyn wedi cael ei gwblhau erbyn hyn ac nid yw wedi adnabod unrhyw faterion arwyddocaol.

Canfyddiadau archwilio perfformiad

Pennu Amcanion Llesiant

Fe wnaeth fy nhîm ystyried a yw'r Cyngor wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu ei amcanion llesiant ar gyfer 2024 – 2030. Roedd hyn yn cynnwys adolygu'r broses gynllunio ar gyfer pennu amcanion a threfniadau ar gyfer monitro'r modd y'u cyflawnir.

Canfûm fod y Cyngor wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu ei amcanion llesiant a'i fod wedi ystyried sut y bydd adnoddau'n cael eu darparu ar eu cyfer dros y tymor canolig, ond bod cyfle i wella'r modd y mae deilliannau tymor hwy'n cael eu monitro.

Fe wneuthum ddau argymhelliad a oedd yn canolbwyntio ar werthuso'r cynnydd ar y cyfan, a gwella data a'r modd y mae'r amcanion yn cyd-fynd â'i gilydd.

Trefniadau comisiynu

Fe wnaeth fy nhîm ystyried sut y mae trefniadau'r Cyngor ar gyfer comisiynu'n cymhwyso ystyriaethau i werth am arian a'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

Canfûm fod gan y Cyngor ddull comisiynu eglur a phriodol ar y cyfan, ond bod gwendidau yn ei drefniadau i sicrhau bod gwerth am arian yn cael ei gyflawni'n gyson.

Fe wneuthum dri argymhelliad a oedd yn canolbwyntio ar wella arfarniadau o'r opsiynau, dadansoddi rhanddeiliaid ac ymgysylltu â hwy, gwerthuso gwerth am arian a monitro cydymffurfiaeth.

Gwaith archwilio perfformiad sy'n dal i fynd rhagddo

Ar adeg llunio'r adroddiad, roedd yr adolygiadau canlynol o Gynllun Archwilio 2025 yn dal i fynd rhagddynt yn y Cyngor:

- Seiberddiogelwch
- Addasiadau tai
- Adolygiad thematig – recriwtio a chadw

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynu a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2024](#).

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Platform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y broblem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Rhagor o wybodaeth

Mae gan Archwilio Cymru amrywiaeth o wybodaeth arall i roi cymorth i graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, ac i barhau i wella'r gwasanaethau a ddarperir i bobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwleddiadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

